



DIRECCIO Y REDACCIO.

CARRER DE LA PRINCESA,

número 1, pis 2.

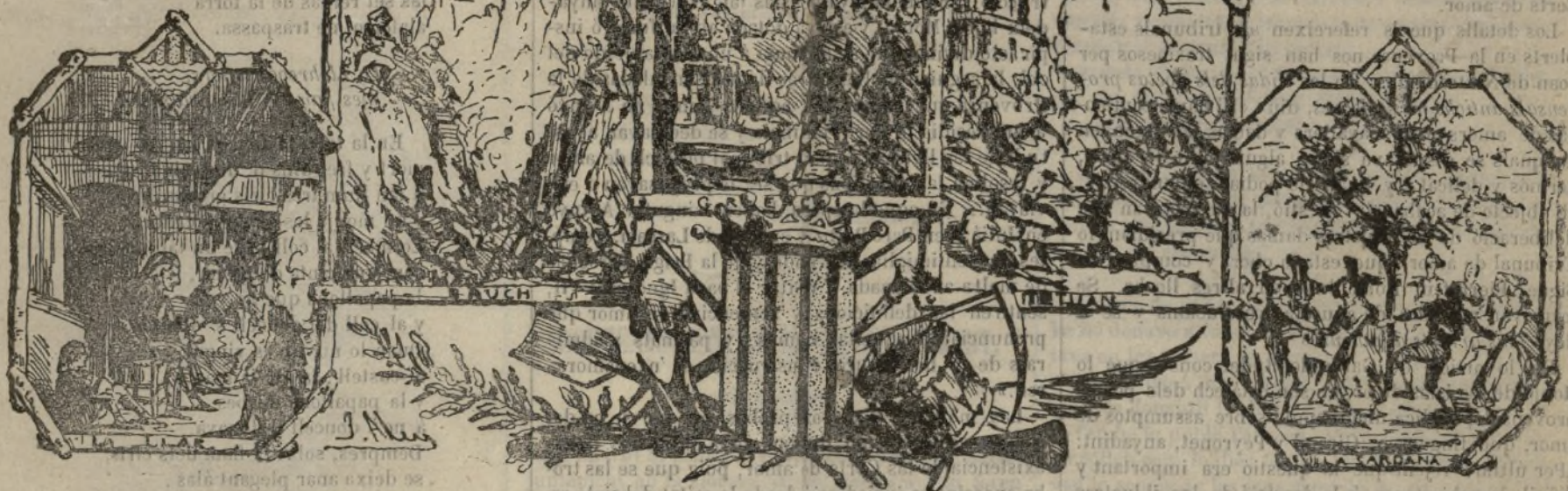
ADMINISTRACIO.

LLIBRERIA DE EUDALT PUIG,

Plassa Nova, núm. 5.

2 cuartos.

2 cuartos.



LA BARRETINA.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Falacia, sofismas y rahons, per la Redacció.—Las cortes de amor, (continuació), per Raynouard.—La Papallona de Picalqués (balada), per Francesch Ubach y Vinyeta.—Rum, Rum, per F.—Corrandas, per Francisco Manel Pau.—Argumentos contra la pena de mort, (continuació), per A. Serra.—Soluciones á la Xaradeta y Geroglífich del número passat.—Xaradeta, per X.—Geroglífich.—VOLLERÍ: Las Joyas de la Roser, per Guadalupe Cortés Wighlen.

FALACIA, SOFISMAS Y RAHONS.

En lo nostre estimat company en la premsa *Lo Faro Bisbalense* hem llegit la següent brillant defensa de la llengua catalana:

«Diu lo Imparcial: «L'Ateneo Català ha ofert pera los jochs florals d'est any adjudicar un premi d'una medalla d'or á la millor *historia del siti de Girona* en 1809, escrita en idioma català, ad abundancia de noticias y á proposit pera circular ab profit en mans de la classe popular y l'accesit d'una medalla de plata pera lo mateix tema.»

«Lo millor seria que's tingués en compte que la unitat espanyola exigeix la unitat de llenguatje y eixa no adelantarà molt ab semblants premis.»

A tot això que no son rahons, contesta lo *Faro* ab las següents, que ho son de veras:

«Nos admirem de que lo nostre estimat colega confonguía la unitat nacional ab la uniformitat en la nació. La unitat es la consecuencia y expressió de la unió.»

«La uniformitat es contraria á la unitat, porque es contraria á la unió, porque suposa la odiosa hegemonia d'una pretenguda rassa-tipo á que may se subjectan los pobles vigorosos.»

«Es lo que la Russia estableix en Polònia: lo que Inglaterra va establir en Irlanda. Mes si 'ns admirem de que's confonguía, per nostre estimat colega, la unitat ab la uniformitat, no sabem compendrer perque—si no es portat de tal confusió—asegura 'l mateix, precisament devant lo recort del *siti de Girona*, que la igualtat de llenguatje es necessaria á la unitat nacional.»

«¿Quina falta va fer als fills de Girona, als catalans tots, la llengua oficial, pera defensar tant heroycament—á principis del sigle—la independencia espanyola?»

«Quina falta ha fet—mes endavant—als voluntaris d'Àfrica, pera demostrar ab tants grans fets, devant l'Europa, devant lo mon, de lo qu'es capás lo poble català quan se tracta de sortir á la defensa de la dignitat, l'honra d'Espanya?»

Fins aquí «lo *Faro Bisbalense*»; si necessitat hi hagués d'afegirhi algunas rahons, moltes y moltes ne podriam donar; mes ja que 'l «*Faro Bisbalense*,» ha sabut defensar tant be la nostra llengua, nos acontentarem observant, que si la llengua oficial d'Espanya, fos la de 'n Muutaner, y nosaltres tinguéssim la ridicula pretensió de voler que 'ls fills de Castilla oblidessin la que ara parlan per recordarse tan solament de la nostra; llavors ells nos trovarian tirans y cruels.

Y tindrian rahó.

LA REDACCIO.

LAS CORTS DE AMOR

I.

(Continuació.)

La reyna Eleonora que presidia una Cort de amor, era na Eleonora de Aquitania, que primer fou muller den Lluís VII de Fransa y després ho fou de Enrich II de Inglaterra. Lo autor del *Art de estimar* parla de set sentencias que ella va pronunciar. Si lo casament del rey en Robert ab na Constança, filla den Guillem I, que se celebrá per lo any 1000, havia portat á la Cort francesa los modos fins, los usos delicats y las costums galantas de la Fransa del Mitjdia; no es menos veritat que lo de na Eleonora ab na Lluís VII en 1137 va donar nova ocasió pera propagarlos; perque sent ella neta del anomenat Comte de Poitiers, va admetrer los obsequis dels trovadors, los doná valor y ls concedí honors. Un dels mes anomenats, en Bernat de Ventadour, li dedicá sos versos y son afecte, y continuava oferintli los tributs de sos cants y son amor quan fou reyna de Inglaterra.

La Comptesa de Champanya se trova citada per lo autor ab la lletra inicial M. Una de las sentencias que pronunciá es del any 1174, en qual temps habentse casat na Maria de Fransa, filla de Lluís VII y de Eleonora de Aquitania, ab lo compte Enrich I era Comptesa de Champanya. Notes donchs estrany que la filla de aquella reyna presidís las Corts de amor, ni que per ella tingués lo Comte aquell amor á las lletres que 'l feu distingir entre mitj dels prínceps de son temps. Protegi de la manera mes afectuosa als poetas y romancers, fentlos anar á son palau; per lo qual fou digne del motiu de generós y liberal.

Fou digne successor de aquest príncep y de sa muller, son net en Tybald, Comte de Champanya y

rey de Navarra, molt conegut per sas cançons, semblants a las dels trovadors. Lo autor parla de nou sentencias que pronuncia la Comtesa de Champaigna y dos de la Comtesa de Flandes, la que no te gran fama y sols la designa ab la lletra primera del nom.

Entre las Comptesas de Flandes que pogueren presidir los tribunals amorosos del sigle XII, avans de escriurer 's lo libre de en Andreu Cappel-lano, me inclino a creure que una de ellas fou Sibil-la, filla de en Folch de Anjou, perque habentse casat en 1134 ab en Thierry, compte de Flandes, es probable que dels païssos situats a la altra part del Loire, portés las institucions que allí hi havian, com y també las Corts de amor.

Los detalls que 's refereixen als tribunals establerts en la Provença nos han sigut trasmesos per Joan de Nostradamus. En las *Vidas dels poetas provençals antics mes célebres*, diu: «Hi havia contendas de amors entre cavallers y damas poetissas, en las quals se disputava sobre algun punt de amor, hermós y delicat; y quan no podian entendre 's, ab objecte de acabar la qüestió, la subjectavan a la deliberació de las il·lustres damas que presidian lo Tribunal de amor, que estava obert y complert en Signe, Pierrefeu, Romanin ó en altres llochs. Se formavan processos de aquestas resolucions y se 'n deya *lous arrests d'amour*.»

En lo article de Gaufredo Rudel consta que lo Monjo de las islas de or, en son catàlech dels poetas provençals, explica una disputa sobre assumptos de amor, que tingueren Giraud y Peyronet, anyadint: «Per últim, veient que la qüestió era important y difícil, la subjectaren a la descisió de las il·lustres damas que tenian Cort de amor en Pierrefeu y en Signe, tribunal numerós y públich, ple de alabansas immortals y ahont llueixen nobles damas y cavallers del país, pera que se acabés la qüestió.»

Las afirmacions del Monjo de las islas de or, del qual copiá Nostradamus las paraulas, están confirmadas per los manuscrits que 'ns quedan de las obras dels trovadors, ahont s'hi troba la contenda de Giraud y Peyronet, que convingueren en recorrer als tribunals de Pierrefeu y de Signe.

Giraud diu:

«Vencerai vos sol la Cort lial sia
A pergafuit tramet mon partiments
O la bella fai Cort d'ensegnement.»

Y Peyronet respon:

«E ieu volrai par mi al jugament
L'onrat castel de Sinha...»

Se ha de advertir que lo primer trovador parla al príncep de son tribunal que ha de decidir la contenda en tals termes que fa creure que aquella classe de composicions se sometían ordinariament a semblants tribunals: «Vos guanyaré, diu, sempre que la Cort siga leal, ó obra ab justícia;» y fins al últim de la composició no se convenen los dos poetas en que los dos tribunals se reuneixen pera pronunciar la sentència.

En la vida de Ramon de Miraval, Nostradamus recorda una altra contenda entre aquell y Bertran de Al-lamanon, los quals també invocaren la descisió del tribunal de amor de Pierrefeu y de Signe.

Parlant de Percevall Doria, conta que aquest y Lanfranch Cigal-la van tenir una contenda que fou so-mesa en lo comensament al tribunal de Signe y de Pierrefeu; pero que no habent quedat satisfets los poetas de la sentència, n'apelaren al tribunal de las damas de Romanin.

En la vida de Bertran de Al-lamanon, diu: «Aquest trovador fou amant de na Estefania de Romanin, senyora de aquell lloch, de la casa de Gondelmin, que tenia en altre temps un tribunal de amor molt numerós y públich en son castel de Romanin, prop de San Remigi en la Provença, filla de na Laura del Avinyó, de la casa de Sade, tan celebrada per lo poeta Petrarca.»

En la de Marcabro, assegura que la mare de aquest trovador «la qual era docta y entesa en las bonas lle-

tras, y poetissa molt celebrada, tenint en la llengua provençal, com en las altrás vulgars, tenia Cort de amor en Avinyó, a hont hi havia tots los poetas, cavallers y damas del país, pera judicar las qüestions y composicions de amor que proposavan ó enviavan los senyors y senyoras de tots los païssos del encon-torn.»

Per últim, en lo article de Laureta y Fanneta, se llegeix que Laureta de Sade, a qui celebrá Petrarca, vivia en Avinyó per lo any de 1344, que fou deixeble de sa tia Fanneta de Gondelmin, senyora de Romanin y «que tolas improvisavan romansos en tota classe de consonants provençals, segons diu lo Monjo de las islas de or y que sas obras demostran sa instrucció... Fanneta feya poesias tan exel·lents (anya-deix lo dit Monjo) y estava dotada ab tal furor ó inspiració divina, que se atribuia a un veritable do del cel: la seguian moltras altrás damas senyaladas de la Provença que lluien per aquells temps en Avinyó ahont residia la Cort Pontificia y se dedicavan al estudi de las lletras. Tenian tribunal públich de amor y resolían las qüestions que se 'ls proposavan ó enviavan... En aquella época, habent vingut a Avinyó en Juliá y en Pere Bulbz y en Lojo de Lascari, Comp-tes de Ventimiglia, de Tenda y de la Briga, personas de molta anomenada, a visitar al papa Ignoscent VII, sentiren las definicions y sentencias de amor que pronunciaren aquellas damas; y pasmats y admirats de sa hermosura é instrucció, se 'n enamoraren.»

Las moltras y diversás probas de que se ha dat compte no permeten dptar de la antigua y llarga existencia de las Corts de amor, puig que se las troba exercint sa jurisdicció desde la mitat del sigle XII fins a després del XIV, aixís en la part del Nort com en la del Mitjdia de Fransa.

RAYNOUARD.

(Se continuará.)

LA PAPALLONA DE PICALQUÉS.

BALADA.

Al castel de Picalqués
n'hi ha una nina molt galanapant
que del Vallés n'es la joia
la joia mes estimada.
Te la cabellera rossa,
te dos rosas a las galdas
y d'un doncell dins del cor,
pintada né te la imatge
Lo doncell una coloma
li mena a cada trench d'auba
desde Sant Fost trasmetentli
un pató y una abraçada.
Un mati la colometa
del falcó cau en las garras,
y'l Senyor de Picalqués
al doncell en presons tancá.

*Lo Llobregat te flors,
mes ¡ay! lo Besós sàlsers!*

Al castel de Picalqués
n'hi ha una torra molt alta,
ab set reixas y set portas
y de set fossos voltada.
Dins la torra 'l doncell plora,
al peu d'ella sa estimada.
—De que ploreu filla meva,
de que ploreu tantas llàgrimas?
—Del amor que m'haveu pres
y heu tancat en la torre alta.
—Be feu en plorar ma filla
als morts a qui fan la caixa,
be feu en plorar ma filla,
que demá heu d'enmaridause
y del doncell no podreu
ni ferne sols recordansa.

*Lo Llobregat te flors,
mes ¡ay! lo Besós sàlsers!*

A la vora de la mar
n'hi ha una bauma encantada
a la bauma va la nina
a beure un glop de sas aigüas.
Al anarhi era 'l mati,
al arribarhi la tarde,
y al beure l'aigua, al bell pich
de mitja nit se trobava.
Quan l'aigua ja n'ha begut
en papallona s'tornava,
y vola que volarás,
passava valls y montanyas.
Y arribant a Picalqués
al punt mateix de trench d'auba,
las set reixas de la torra
alatejant ne traspassa.

*Lo Llobregat te flors,
mes ¡ay! lo Besós sàlsers!*

En la torra 'l doncell jau
mort y fret dins d'una caixa,
li fan llum tres ciris grochs,
y un monjo los sálms li canta.
Lo mort, al coll hi te un tall
com una cinta de grana,
la papallona que ho veu
y al coll del doncell s'abaixa.
Quan lo nuvi n'es vingut
al castel, la nuvia manca,
y la papallona un bes
a ne 'l doncell li donava.
Dempres, sobre 'l flam dels ciris,
se deixa anar plegant alas,
y del doncell sobre 'l pit
de ver amor cau cremada.

*Lo Llobregat te flors,
mes ¡ay! lo Besós sàlsers!*

FRANCESC UBACH Y VINYETA.

RUM RUM.

Se 'ns ha parlat ab molt elogi d'una comedia catalana que ab lo titol de *L'Anticuari* ha escrit lo jove poeta en Joseph Roca y Roca. Com a escritor dramàtic no coneixem al Sr. Roca, mes si per las poesias que te publicadas en varios periodichs podem jutjar, ja 'ns preparem pera aplaudir-lo forsa.

Hem rebut lo prospecte del nou periodich «El Examen» que veurá la llum pública desde primer de Mars. Lo saludem fraternalment y li desitjem tota classe de prosperitats.

Hem rebut y publiquem ab gust lo següent prospecte:

Lo gay saber. Periódich literari. — Se publicarà cada quinze dias en tamanyo gran: formarà un quadern de 8 páginas a doble columna. Cada número per altre se donarán 16 páginas, en octau, de folletí. En esta secció hi publicarem obras de las mes escullidas entre las antigüas catalanas. La primera será *Lo jardinet d'Orats*, manuscrit del sigle XV may imprés. Conté obras dels millors autors contemporans de Ausias March.

Lo gay saber será redactat pels mes coneguts poetas y escriptors catalans, mallorquins y valencians.

Eixirà lo 1 y 15 de cada mes y 'l preu de subscripció 2 rals al mes. Se suscriu en totas las librerias.

Si D. Manel Pagueras y Boter desitja véuer publicat en lo nostre *Semmanari* lo seu remitit, es precis que procuri deixar-se véuer en aquesta redacció.

Per falta absoluta de temps, no podem contestar a las moltras correspondencias que tenim rebudas. Contestarem dissapte sens falta.

CORRANDAS.

Lo blau del cel la mar reb,
Al cel, l'hi don' la mirada,
Per aço de negre 's pintan
Mar y cel, quan tu descansas.

Al jurar que t'estimava
En la roca una creu flu;
L'aigua ja ha gastat la roca,
Mon jurament encara viu.

Quan ne surts a cullir roses,
Totas tancan son capoll;
Què bé coneixen nineta
La falseta de ton cor!

Al hostal de la Pobresa
La Virtut anà a trucar,
La Deshonra molt ans qu'ella
Havia ocupat l'hostal.

Ton orgull es com las onas
Bramadoras al baixar;
Mes un cop son a la platja
En blanca espuma 's desfan.

Quan a tos balcons ne miro
Es precis que miri al cel,

Y si acás en ells te trobas,
En lo cel, tres sols hi veig.

Naix l'infant, pesars ja costa;
Arriba home, pesars sent;
Quan es vell comensa a creurer
Que la vida un pesar es.

Es precis nineta meva
Pera coneixes 'l cor teu;
Haver vist com lo foch gela,
Y haver vist cremar la neu.

Al mercat de la conciencia
He vist nina lo cor teu;
Eran molts los que 'l miravan
Mes no 'n davan ni un diner.

FRANCISCO MANEL PAU.

ARGUMENTS CONTRA LA PENA DE MORT.

(Continuació)

S' instruí la causa, y la ignoscencia del acusat
juntament ab la elocuencia del defensor, no foren
prou pera fer relluir la veritat y la justicia.

Lo tribunal tenia sols en compte la declaració del
acusat, que atestiguava la disputa haguda pocas ho-
ras avans de ser assassinada l'Emilia; lo tribunal
sabia que ell havia dit a l'Emilia que 's venjaria de
aquella broma; lo tribunal sols sabia que en lo ma-
teix dia de la desgracia, l'acusat duya lo dit envenat,

y que quan lo jutge se va adonar de aixó, aquell pro-
curá dissimularho tot lo possible.

Y á pesar de tots aquestos indicis, l'infelís... ¡Era
ignoscent!...

Se fallá la causa, y l'acusat fou condemnat á mort!

Arribá lo dia trist, lo dia de la execució!

Lo jorn va amanixer núvol y trist com trista era
la cerimònia que devia celebrarse.

Lo sol, símbol de la veritat, emblema de la justi-
cia, no volgué iluminar la escena de sanch que á pe-
sar de la civilisació, devian presenciar aquell dia fa-
tal, los ciutadants de París.

Feya vint y quatre horas, que l'acusat estava en
capella, y encara los sacerdots no havian pogut ar-
rencarli la confessió del delict.

A cada súplica, á cada amonestació que se li diri-
gia per part del confessor, sols contestava.

— ¡Soch ignoscent!...

Lo poble de París, s'interessava per lo pobre prés;
també creya com ell, per un de aqueixos misteris que
sols la providencia pot descifrar—també creya com
ell que era ignoscent.

L'hora de la execució s'acostava per moments, y
be ho donava á coneixer lo gran moviment que 's no-
tava en los carrers de París.

Lo públich s'interessava per l'acusat y volia des-
pedirli donantli l'última prova d'afecte.

També lo poble Parisien estava trist, trist y mel-
lencólich com lo dia; també los francesos amaga-
van lo sorris de los seus semblants, aixís com lo sol
amagava la seva llum alegre y vivificadora.

Soná l'hora terrible: prompte lo trist tó del tam-
bor anunciá que ja la fúnebre comitiva se dirigia cap
al lloch fatal ahont se devia inmolat una víctima igno-
scenta.

Lo cel seguia negre y trist, lo vent xiulava com
anunciant la proximitat de la tempesta. Fins los ele-

— 32 —

—Fugia escala avall y una bala lo ha arreplegat.
—Y tu?

—Jo so qui primer me he adonat de la presencia dels gabatxos y
he anat ab molt sigilo á donar la alarma al castell. Quan he tornat
ja los amos eran morts y la casa cremava, pero he pogut encara
pujar per la escala. Despres te he cridat á tu...

—Donchs no perdem temps; salven á la Roser. Mirala allí, en lo
bressol. ¡Angel de Deu! Poch saps tu lo que está passant, pobla
órfana. Mirala ab quin sorris tant suau y encantador y com aixeca
al cel las manetas com si 'ns demanes auxili. Oh! no 'l faltará en
aquest trist moment... Pero ¿y demá? ¿Quina será la sort de la pu-
billa mes rica de Hostalrich?..

En Bernat plorava com una criatura.

CAPITOL VI.

Caritat.

En Mateu comprengué que no era ocasió de perdre lo temps en
reflexions, puig los espetechs del foch y lo soroll freqüent produït
per la caiguda de las parets de las casas vehinas, 'ls feya present á
cada instant lo perill en que 's trobavan. Per aixó sense entretenir-
se mes entrá en lo quarto; y separant ab precipitació los mobles y
robas que li embasavan lo pas, se arrimá al bresollet de la Roser y
sé la posá al bras pera treurerla de aquell lloch de horror.

Lo aspecte suau y alegre de la nina, contrastant ab los desastres
que la rodejavan contribuía á fer mes espantós lo espectacle.

Quan la tempestat se desencadena sobre la naturalesa hi cau be
que tots los elements apareguen moguts per lo mateix desordre. A
las confosas agregantadas masses de núvols foscos y carregats de
electricitat, al bram del huracá, al remor de las onadas rompent
desesperadas contra 'ls rocalls y al seguit rodolar de la tronada, hi
respon dintre de la infernal armonia lo riu sortit de mare, lo bosc
incendiad per lo llamp, los remats fugint aterrorisats sens direcció

— 29 —

—Peró, si asesinan á mos germans.
—Y si 'l matan?

—Pregalper mi.
—Qui dará pare á tos fills?

—Deu!

La dona li obri'pas; tapantse ab las mánzilas llágrimas que á dojo
sortian de sos ulls!

—No tingas por; digné Mateu; retrocedint alguns passos que ha-
via fet cap á la porta; la providencia no m'abandonará. Calmat,
anyadi besantla en lo front mes món deber.

Y sortí.

Quan fou al carrer presensia la confusió mes espantosa. Hi ha-
via cadavres per tot, aixís de gent de la vila com de soldats france-
sos, si be aquells eran en mes gran número. Per un cantó donas y
criatures que fugian fent alarits y arrencantse 'ls cabells; per un al-
tre, homens y jóvens armats ab lo primer que 'ls havia caigut en
las mans que corrian apresurats cap al lloch del incendi, renegant
entre dents y malehint als causadors de tantas desgracias.

—Què ha succehit? preguntá en Mateu al fill del tannier á qui
trová agitant frenétich la eyna de que se serveixen los del seu ofici
pera apimar las pells.

—Que ha de haber succehit? que aquestos malehits gabatxots, lo
diable carregue ab tots ells! sé 'n han entrat en la vila robant y cre-
mant com pots veurer. En un principi 'ls pillos, aixís se acaba: sa
rassa! han sorpres alguns vehins que sense coneixer 'ls los han
obert las portas, després aquestos brigants que ni terra sagrada me-
reixen, ha enfonsat á cops de culata las que no 's volian obrir y al
últim se hi han posat, mala negada fassen! ab teyas encesas!

—Y los soldats?

—Aixís que ne han hagut esment 'ls hi han picat las crestas; no'n
quedés un de viu; allí se están cap al riu pegantse las de fermi ab

—Y tu ¿perqué te 'n tornas?

—Tinch romput lo bras esquerra y no serveixo per res de bó.

—Pobre xicot! veste 'n cap á casa que jo t'prometo trevallar per
tots dos.

En Mateu corregué cap al punt ahont cregué veurer mes gran tu-

S LAS JOYAS DE LA ROSER.

ments, s'oposaven a la execució del crim que s'anava a cometre. La mortuoria comitiva, no obstant, seguia pausadament lo seu fatidich camí.

L'acusat ja havia pujat en lo catafalch; lo ministre del redentor l'hi havia ja donat l'últim adeu. Sols eixas paraulas, va dirigir al poble francès, lo que dintre de pocs instants ja no existiria.

—Germans meus! **moro ignoscent!**

Despres de haber pronunciat eixas paraulas, s'assentà en la banquetta y lo vutxí cumplí sa tristíssima y deplorable missió.

[L'acusat ja no vivia!]

En aquell moment se desencadenaren los elements. Lo vent xiulà ab mes furia; lo cel va despedir trons y llamps, las aigües varen inundar la major part dels carrers de París, lo Sena ne sortí de mare, los elements tots, en una paraula, protestaren contra'l crim que s'acabava de cometre.

Lo poble quedà vivament impressionat.

Han transcurregut quatre anys.

Estém en un hospital de Burdeos.

Lo cólera afigeix aquella deliciosa Ciutat.

L'hospital está plé de colérics.

En un dels innumerables llits que hi ha en una de las quadras de aqueix edifici, s'hi ven un malalt atacat de la peste, que está confessantse a fi de poder morir tranquilament.

Un venerable capellà está recullint sos últims sospirs.

—Pare, diu lo moribundo, fa quatre anys que 's va matar en la ciutat de París, a un pobre jove, acusat de haber mort a la esposa de un capitá!... Pare, aquell jove era ignoscent... L'autor del crim... ¡sò jó!...

Y morí.

Lo sacerdot feu pública la última confessió del asesino.

Lo pobre jove era ignoscent.

Lo cop mortal ja estava donat.

¡Ja no hi havia remey!

II.

Estem en lo dia 28 de Juny de 18...

Lo poble de Lóndres invadeix la gran plassa en que ha de tenir lloch una execució.

Un home va matar a sa germana, y a mes del castich que Deu li ha imposat—com lo va imposar a Cain—no deixantlo viure tranquil, fentli apareixer la sombra de la seva víctima a cada instant, fentli aborrrir la vida; a mes de eixos cástichs terribles—pitjors encara que los de la justicia dels homens—la societat ha resolt corregir al assassino, moralisar al criminal, ferlo entrar per lo camí del be; tallant lo fil de sa existencia, fentlo desapareixer del mon, violant lo quint manament de la llei de Deu: ¡mantantlo!

Que hi fa que los seus fills quedien deshonorats? ¿qué hi fa que sempre mes la seva familia, seguia la familia del ajusticiat? En cambi la societat inglesa queda venjada, y ja no hi ha perill que aquell home mati a ningú mes.

Lo poble inglés s'apressura a anar a pressenciar la execució.

¡Es un espectacle bárbaro y cruel y a ne'l poble sempre li agradan semblants espectacles!

A ne'l poble grech li causavan plaer los jocs Olímpichs, a ne'ls romans los entusiasma la festa dels gladiadors y a ne'ls espanyols los cautivan los toros.

Tots los pobles son iguals.

Lo fúnebre toch del tambor indica que ja la trista comitiva 's dirigeix al lloch de la cerimonia, al lloch ahont se deu insultar pública y descaradament a la civilissació.

¡La pena del Talió encara no ha desaparegut!... Mes si, ha desaparegut: perque lo sentenciat va cometre lo crim a sanch calenta y ara se'l mata a sanch freda!...

(Se continuará.)

Solució a la xaradeta del número passat.

Sens passarhi gran trevall,
la xaradeta passada
prompte fou endevinada:
¿no vol pas dir pa-pa-gall?

Solució al geroglífich del número passat.

Carnestoltes quinze voltas

y Nadal de mes en mes

cada dia fossem festa

y la quaresma may vingués.

Enviadas pel correu.

XARADETA.

La meua primera es;
segona es títol de noble,
la tercera es consonant
y una beguda molt bona.
L'hu, dos, tres treballa hu dos;
la quarta ni treu ni posa,
y sols serveix pe'l meu tot
qu'es lo nom de un dels grans homens.

GEROGLÍFICH.

Roschil
Xifré
Salamanca

Las soluciones se donarán en lo número de disapte.

Director: D. ANTON SERRA.

Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.

Barcelona.—Imp. de Jaume Jeps, carrer de Petrifol, 14.—1868.

multo ab la esperansa de barrejar-se en lo combat; perque en aquells temps estaven tant exitadas las passions dels catalans, era tant lo odi que 's tenia als invasors, que lo home mes honrat, pacífich y enemich de la sanch se engreixava quan podia matar francesos.

Pero en Mateu aquella nit va fer tart.

Encara no havia sortit dels portals de la vila quan uns companys que trová li explicaren que los francesos que se havian mostrat guineus per lo modo cautelós ab que se havian introduit en la vila, no desdiguieren de son paper en lo combat, de manera que sense esperar als catalans ni ferlos cara, fugiren riu avall cap a hont los perseguian los paisans y mitja companyia de tropa, manada per lo major del Castell. També sapigué per 'ls mateixos que los francesos no eran pas mes de un centenar, de hont deduiren que serian part de alguna de las columnas que s'havien vist lo dia avans per la carretera de mar. Lo que no pogueren explicar-se de cap de las maneres, a pesar de las moltes conjecturas y pensaments que feren, fou com havian pogut entrar tant a la callada y causar tants de mals avans de que ningú se'n adonés.

Aixó contavan y pensavan tot tornant arrera y desfent en Mateu part del camí; puig a tots los ocorregué que lo mes preís en aquell moment era anar a apagar las flamas que feyan presa en las millors casas de la població y que amenasavan comunicarse a las altrás.

Animosos y confiats arrivaren en Mateu y sos companys al carrer major que era ahont s'havien fet mes estragos. Lo espectacle era horrorós y contribuía a aumentar la confusió y lo perill; lo poch ordre ab que se feyan las cosas, puig allí no hi havia ningú que manés y cada qual las empenia per ahont millor li semblava.

En Mateu procurá organisarho una mica, y comensava ja a tocar-ne resultats quan sentí una veu desesperada que'l cridava per son nom. Se girá ab prestesa buscant de ahont venia y vegé en lo balcó de la casa de en Parés, a Bernat mitj despullat, los cabells socarriats y la cara enmascarada de fum y sancha.

Corregué al moment a enterarse de lo que volia y ja avans de arribarhi comprengué la apurada situació en que 's trovavan los habitants de la casa, puig tots los baixos estaven cremant y particularment en la escala hi havia un foc com un infern.

—Socorre 'ns! li cridá en Bernat, porta una escala, lo únich pas practicable es aquest balcó.

—Animo! animo! que ja vinch, respongué en Mateu y pegá una correguda cap a una escala de gat que estava en un racó, sense que a ningú li hagués ocorregut ferne us.

La agafá, y servintse de ella, arrivá en quatre gambadas al costat de Bernat.

—Los amos a hont son?..

—En la arcoba, ¡morts!.. y també'l frare.

—Y la Roser?

—Per ella té he cridat.

—Correm donchs,

—Correm!

Anaren cap al aposento sense adonarse de que lo paviment cremava com si fos una planxa de ferro vermella de foc. Obriren violentament la porta que estava ajustada y avans de entrar, se deturaren tremolant com si'l terror los hagués clavats en terra.

No era pera menos lo que 's veyá.

Lo cuarto estava en lo mes gran desordre. Los calaixos per terra, las robas esparramadas, los armaris forsats... Los saquejadors no havian deixat res per mirar; fins la llana dels matalassos y dels coixins havia sigut registrada, estripant avans las telas ab las bayonetes.

Entre mitj de tants obgetes confosament amontonats s'veyan los cadavers del Senyor Narcís y sa muller.

Se coneixia que aquell havia intentat fer resistencia, ja fos en defensa de sos caudals, ja (lo que es mes probable) pera salvar las vidas de sa dona y de sa filla. Aixís ho indicava la posició dels cossos.

Lo senyor Narcís estava encara tenint una cadira agafada ab la ma; y la mort, que li havia sigut dada ab un cop de culata que li obrí lo cap, no havia pogut borrar de sos ulls, espantosamente oberts, una mirada de desesperació furiosa.

Sa muller se havia abraçat ab ell durant la lluita y ab ell caigué sense desenllassar los brassos. Los francesos la havian rematada ab un cop de sabre que li feu en lo coll una profundísima ferida.

—Y'l frare? preguntá molt baix en Mateu com si no gosés alçar la veu.